

Večernik

»JUTRA«

Leto V. (XII.), šte. 186

Maribor, sreda 19 avgusta 1931

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem šek. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Sanacija angleških državnih financ

VLADA SE JE ODLOČILA ZA 100DSTOTNO ZVIŠANJE UVOZNIH IN IZVOZNIH CARIN. — VAŽNA SEJA MINISTRskega SVETA.

LONDON, 19. aprila. »Daily Herald«, ki ima zelo ozke zveze s sedanjim režimom v Angliji, objavlja danes poročilo, katero je dobil baje iz prvih informacijskih virov in po katerem se je odbor za varčevanje, ki se je že več dni posvetoval o sanaciji angleških državnih financ, po dolgotrajnih pogajanjih odločil, da izvede 10 odstotno zvišanje uvoznih in izvoznih carin. Kakor poroča organ delavske stranke, bo ta sklep ministrskega odbora za varčevanje končno odobren na seji ministrskega sveta, ki se bo vršila danes popoldne. Ker sta finančni minister Snowden in trgovinski minister Graham navedeni sklep že odobrila, je izven vsakega dvoma, da bo kabinet brez ugovora sprejel zvišanje carin. Vprašanje je le, kako stališče bodo zavzeli napram temu

predlogu konservativci in liberalci, ne glede na to, da se celo že v delavski stranki sami pojavljajo odpori proti zvišanju carin.

Vladni krogi izjavljajo, da se ministrskemu predsedniku Macdonaldu ni treba prav nič bati. Da bi doživel poraz v lastni stranki, je skoro nemogoče, ker bi se morala vlada potem pač odločiti za znižanje socialnih izdatkov, čemur pa se z vso odločnostjo protivi ravno radikalni elementi v delavski stranki.

Za današnjo sejo ministrskega sveta vlada zato v političnih krogih veliko zanimanje in to tembol, ker je važna ne samo s stališča sanacije angleških državnih financ, temveč se bo obenem morda odločila tudi usoda Macdonaldovega kabineta.

Demisija Bethlenovega kabineta

MADŽARSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK GROF BETHLEN JE IZROČIL DAVNES DRŽAVNEMU UPRAVITELJU DEMISIJO CELOKUPNEGA KABINETA

BUDIMPEŠTA, 19. avgusta. V političnih krogih se štirijo vesti, da namerava izvesti predsednik vlade Bethlen tekem prihodnjega meseca temeljito rekonstrukcijo svojega kabineta. Nekateri celo napovedujejo, da bo izmenjal vse ministre razven ministra za zunanje zadeve ter vojnega ministra. Po drugih informacijah pa bodo izmenjani samo štirje ministri. Skoro gotovo pa je že sedaj, da bo med prvimi ministri, ki bodo izločeni, sedanjí minister za narodno prosveto grof Kle-

belsberg. Dosedanji finančni minister Aleksander Weckerle bo prevzel ministrstvo za poljedelstvo, finance pa sedanjí ravatelj Narodne banke Bela Schober.

BUDIMPEŠTA, 19. avgusta. (Brezžično). Državni upravitelj, admiral Horthy, je sprejel davi ob 10. ministrskega predsednika grofa Bethlena v daljši avdienci. Pri tej priliki je izročil grof Bethlen državnemu upravitelju demisijo celokupnega kabineta, ki jo je admiral Horthy tudi sprejel.

Pred otvoritvijo sobranja

SOFIJA, 19. avgusta. V bolgarskem političnem življenju je opažati v zadnjih dneh zelo živahno delovanje. Vse stranke se pripravljajo na otvoritev zasedanja sobranja, ki bo dne 20. t. m., pri čemer vzbujajo zlasti stališče bivšega vladnega bloka splošno zanimanje. Voditelji Demokratskega zgovora so imeli včeraj konferenco, na kateri je bilo v načelu

sklenjeno, da bodo zavzeli napram kabinetu Malinova lojalno stališče v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na interese države.

Ministri, ki pripadajo zemljoradniški stranki, so imeli istotako včeraj sejo, na kateri so se posvetovali o splošnem položaju. Po daljši razpravi je bilo sklenjeno, da zastopniki zemljoradniške stranke nikakor ne mislijo za vsako ceno ostati v sedanji vladi, temveč bi izstopili

sije več desetstotno kmetov, ki so bili internirani, ker so se protivili nasilni kolektivizaciji.

Značilna za spremembo režima je tudi obsežna rekonstrukcija vodstva državne policije. Ker je dolgoletni voditelj G. P. U. Menšinski že dalje časa opasno bolan in vrši vse njegove posle njegov prvi namestnik Jagoda je bil preko tega imenovan za fiktivnega voditelja G. P. U. Akulov, ki je doslej predsedoval delavski in seljaški inspekcijski komisiji, ki je vrhovni nadzorstveni organ komunistične stranke. Po svojem ustroju je ta organ povsem različen od G. P. U. ter je glavno načelo njegovega delovanja čuvanje in nadzorovanje izpolnjevanja objavljenih zakonov. Akulov ni bil nikdar član G. P. U., niti Čeke ter je znan kot zmeren boljševik, ki se ni nikoli istovelil z dogmatičnim boljševizmom. Njegovo imenovanje razlagajo z željo Sta-

takoj, čim bi se pokazalo, da hoče voditi vlada politiko, ki nasprotuje interesom zemljoradniške stranke.

Novi nemiri v Indiji

KALKUTA, 19. avgusta. Položaj v Indiji se je zadnje čase zopet močno poslabšal. V provinci Kama je izbruhnil velik upor domačinov ter so revolucionarji sestavili celo samostojno revolucionarno vlado. Prti upornikom je poslala indijska vlada večje število čet, ki so že zapletele v krvave borbe.

Mnogo skrbi povzroča indijski vladi tu di namera indijskega kongresa, da obnovi propagando za neposlušnost. Za to se posebno zavzemajo nacionalistični levčarji, ki pridobivajo vedno več pristašev spričo počasnega poteka pogajanj zmerljivih nacionalistov z angleško vlado. Pritisku teh krogov je tudi pripisovati, da je odložil Gandi svoje že najavljeno potovanje v London, kjer bi se udeležil konference okrogle mize, ki naj bi definitivno rešila indijsko vprašanje.

„Grof Zeppelin“ v Angliji

LONDON, 19. avgusta. Zrakoplov »Grof Zeppelin« je po vihnem nočnem poletu čez Rokavski preliv gladko pristal v Harmsworthu. Čim se je približal angleški obali, mu je odšlo naproti in ga spremljalo pet težkih letal vojne mornarice za bombardiranje. Davi ob 9. je odletel zrakoplov na polet okrog Anglije, ki bo trajal najbrže 24 ur. Preko Francije in švicarskega ozemlja se bo zrakoplov potem zopet vrnil v Friedrichshafen.

Domače vesti

Kap je zadel

v Magdalenskem parku 83 vpokojenega železničarja Bogomira Mascherja, stanujočega na Ruški cesti št. 44. Starček je bil na mestu mrtev ter so prepeljali njegovo truplo v mrtvašnico.

S hruške je padla

v Koških 12-letna hčerka viničarja Stan-ka Štok. Pri padcu si je zlomila desno ključnico. Ponesrečenko so včeraj odpeljali v splošno bolnico.

Predolgo mu je bilo čakati.

V mariborski kaznilnici je moral Josip Kranjc odslužiti 5 let težke ječe radi nekega uboja in drugih grehov. Po dvehletnem odsluženju kazni pa je postal po-rt, kar se je že dalj časa opažalo. Včeraj pa so pazniki našli J. K. v njegovi celici obešenega. Vsi poskusi oživiljenja so bili brezuspešni. Motiv dejanja je duševna depresija.

Nezgode.

V Framu je padel s kolesa 17letni ml-zarski vajenec Štefan Meglič in si zlomil levo roko v zapestju. — Slična ne-zgoda je doletela 40letno ženo železničarja Marijo Smodiš, ki si je zlomila desno nogo. Oba ponesrečenca se zdravita v bolnici.

Papež Pij XI. proti reviziji koledarja.

V Vatikanu izjavljajo, da se je papež Pij XI. odločno izrazil proti predlogu komisije Društva narodov za revizijo koledarja. Posebno odločno odklanja določitev stalnega dne za praznovanje. Velike noči, ker meni, da se ne sme spreminjati odlokov, ki so jih sklenili že v prvem razvoju katoličanstva. Optimisti in reformi koledarja naklonjeni vati-kanski krogi pričakujejo, da se bo papež kljub temu odločil, da skliče svetovni konzilij, kateremu bo prepustil rešitev vprašanja reforme koledarja.

Zmernejši kurz v sovjetski Rusiji

Poročali smo že o radikalnih spremembah, ki jih je napovedal diktator Stalin na zadnjem velikem zboru sovjetskih funkcionarjev in se nanašajo na gospodarsko politiko ter izvajanje petletnega gospodarskega načrta. Sedaj prihajajo iz sovjetske Rusije od raznih inozemskih poročevalcev že prve vesti o praktični izvedbi te napovedi, ki pomenja prelom z radikalnim komunizmom ter brezobzirno socializacijo, katero je izvajal boljševiški režim poslednje dve leti.

Sovjetska vlada je izdala zadnji mesec celo vrsto važnih odredb, ki značijo povratek k politiki tako obsojane-ga Nepa in znatno omejitve radikalne-ga ter dogmatičnega komunizma. Pričetek te nove dobe je bil ukaz o pomiloščenju cele vrste strokovnjakov in inženjerjev, ki so bili pred meseci obsojeni na mnogoletne zaporne kazni, ker so baje s svojim sabotažnim postopanjem ogrožali izvršitev petletnega načrta. Večina obsojenih inženjerjev je že na svobodnih nogah, druge pa še iščejo po raznih zapuščenih sibirskih naselbinah, kamor so bili pregnani. Pri tem se je dogodil v sovjetski zgodovini edinstveni slučaj, da je država izplačala tem pomiloščenim inženjerjem znatne denarne zneske kot odškodnino za prestane muke v zaporih in v povračilo škode, ki so jo imeli s tem, da so sedeli v zaporih.

Skoro sočasno s tem generalnim pomiloščenjem obsojenih inženjerjev in strokovnjakov je izšel tudi ukaz o ureditvi položaja ruskih inženjerjev in strokovnjakov, s katerim so dobili vsi brez izjeme prav tiste pravice, kakor jih imajo privilegirani industrijski delavci, ki so temelji sovjetskega režima. Tako bodo uživali odslej tudi inženjerji tiste ugodnosti, ki jih uživajo industrijski delavci pri preskrbi z živili, nakazovanju stanovanj, vpisovanju dece v srednje in na visoke šole, pri podeljevanju bolniških podnor in obiskovanju delavskih sanatorijev. Še več. Inženjerji bodo smeli celo ustanavljati neodvisne stavbene zadruge za zidanje lastnih hiš. Poleg tega določa ured-ba o ureditvi položaja inženjerjev, da imajo pravico do postopne plače, kakor tudi do postopnega plačevanja osebne dohodnine, kar pomenja znatno povzvišanje prejemkov tehnično naobraženih krogov. Obenem je dovoljena tudi zaposlitev inženjerjev, ki ne pripa-dajo nobeni politični skupini.

Nič manj ni zanimiv odlok osrednje-ga vodstva za kolektiviziranje seljaš-kih gospodarstev, da je treba ustaviti nadaljno kolektivizacijo v vseh pokra-jinah, kjer je že 75% vseh kmetijskih gospodarstev kolektiviziranih. Odlok prepoveduje naistotže vsako nadaljno nasilno kolektiviziranje in deportira-nje večjih kmetijskih posestnikov. V po-trdilo te odredbe je bilo izpuščenih iz internacijskih taborišč na severu Ru-

Pred rastočo „Ribniško kočo“

V »Zavetišču« pod Jezerskim vrhom, 14. avgusta 1931.

Iz trdnih pohorskih tal in skal, ki so tudi v višini 1522 m pokrite z debelo plastjo črne, rodovitne prsti, nastale iz prepelelega, velikozrnatega granitnega skaldovja, poganja, raste in se dviga vedno više in više impozantna zgradba, kateri končnoveljavno ime morebiti še niti določeno ni, ki se je pa oprijemlje čim dalje tem tesneje ime »Ribniška koča«, dasi bi po podedovanem starem domačem zaznamovanju, ki se od pamtiveka drži sveta okoli nje, bil prikladnejši in točnejši naslov »Koča pri Cerkvici na Pohorju« že zato, ker ima slovenska zemlja »Ribni« takorekoč brez konca in kraja. Njene oči, njeno visoko čelo, obraz in lice je obrnjeno proti severu; tiakaj se ozira čez korosko Gólico, naš Košenjak, čez svetlobele cerkve naših graničarjev sv. Urha, sv. Pankracija, sv. Treh Kraljev in sv. Duha, čez ostro obrežan in strmo speljan zid v Pernicah, v Radliah in v Remšniku globoko v osrčje naše severne hladne sosede. Rdeči breg s cerkvijo sv. Ignacija, gozdnata, pa tudi s polji in travniki obloženca Orlica med tesno zarezanimi strugama Velke in Vuhreščice, prijazna holma sv. Antona in sv. Primoža leže in čepe na prvi pogled na pragu pred široko odprtimi vrati, skozi katera se ti zdi, da moraš stopiti, ako hočeš priti k njej gori. Pa to je samo neka optična prevara. V resnici gre pred Rdečim bregom in pred Orlico, vzporedno z glavnim hrbtom zapadnega Pohorja in vzporedno tudi z Dravskim tokom med postajama Vuhred-Marenberg in Brezno-Ribnica gorenja dolinica zgodovinsko znamenite reke Velke, ob kateri ležita in se razprostirata neposredno ali ob njenih pritokih na eni strani Ribnica, na drugi strani pa po svojih kamnolomih znani Josipdol, glavni izhodišči za izlet iz Dravske doline k naši novi koči.

Ko po dveurni, počasni in prijetni hoji skozi hladne in temne gozdove iz Josipdola mimo Kopa, Vidmarja in Lepšnika, čez potoček, skakljajočega iz visokoležečega Ribniškega jezera v dolinico k Velki, ali iz Ribnice mimo Hribnika, Piskarja, skozi Lapajnarco, Bergljico, Tandlerjevo frato in Medvedjo ravno sto piš iz sklenjenega gozda na jasne, prekrasne pašnike, planine in travnike v višini 1500 m, in zagledaš v vrticam podobnem sedlu med Jezerskim vrhom in med Malim Črnim vrhom v visokogorskem solncu razžarjen ali v silnih viharjih, v pretečih oblakih in v podečih se meglah nepremično stoječo, pa vedno više in više proti sinjemu nebu se dvigajočo stavbo »Koče pri Cerkvici na Pohorju«, obstojiš ali obsediš v dozorevajočem brusiščju z veseljem, z vznemirjenjem in s ponosom v svojem srcu in se tega nepričakovane prizora kar nagledati ne moreš. Kakor dragocene, z biseri in smaragdi pretkane preproge, vise pod njo travniki, prepreženi z mehikimi blazinami.

mi. »Zavetišče pod Jezerskim vrhom«, ki je zadnje zimo tolikim smučarjem nudilo dobesedno pomoč v zadnji sili, leze komaj vidno, sramežljivo in ponižno iz povsesenih tal in se nekam žalostno ozira k palači, ki raste ob njej, kateri se bo moralo umakniti, koje čast in slava bo njene velike zasluge v kratkem zatemnila. Pod vestnim in skrbnim vodstvom in nadzorstvom zidarskega mojstra Franca Felzarja, simpatičnega in prijaznega strokovnjaka, gre delo pri »Koči« vključ vsem vremenskim in številnim drugim neprilikam naglo in hitro izpod rok, tako da bo cela stavba do 15. septembra gotovo pod streho. Visoko, iz pohorskih granitnih kvadrov zidano, sivi trdnjavi podobno pritličje z zidanim podstavkom za zračno verando, prve leseno nadstropje s sedmimi okni v glavni proti severu obrnjeni fronti in s petimi okni v stranski steni je že izgotovljeno. 18. majnika t. l. so prvi delavci pričeli s svojim delom, z dovažanjem apna in cementa in drugega zidarskega stavbnega materiala s postaj Mislinje in Brezno-Ribnica, s kopanjem jarka za vodovod, ki ima svoje bistre studence na južni strani Jezerskega vrha in z lomljenjem kamena v bližnjem kamnolomu. V mrazu in ledeni toči, v dežju, v viharjih in hudih urah, zanašajoč se pri tem vedno na skrbno krušno mater Rajšpovo, so vztrajali, delali, dovažali in gradili, oni in neumorni oskrbnik Hinko in sedaj sredi avgusta raste, v veselo okre-barvo odeta, stavba počasi v tretje nadstropje, ki je tako visoko, da je že sedaj z njega in preko sosednih vršacev odprt pogled in razgled skozi vratica pri »Cerkvici« na ves bujno-pestri gorati svet, ki je v velikanskem loku razprostrt južno od zapadnega Pohorja. Že sedaj, ko stojiš še samo nad prvim nadstropjem, vidiš preko glavnega poh. hrbta doli v Mislinjsko grapo, na podolgovato Volovico od Vitanjske planje do Breščakovih rut nad Mislinjem in Hudo luknjo, gledaš ostre robove Paškega Kozjaka s cerkvico sv. Jošta, z bližnjih vrhov pa sv. Križ nad Belimi vodami, Mozirsko planino, Kramarico, Smrekovec, Menino planino in druge predgore Savinjskih planin. Pa ko stojiš na visokonasutem ravnem prostoru pred to rastočo stavbo, ki je že sedaj kraljica med našimi pohorskimi kočami, planinski hotel, kakršnega v naši in v sosednih deželah ne boš našel z lahka, in se obenem zavedaš, kakega velikanskega praktičnega pomena bo ta zgradba za razvoj polnega, zlasti pa zimskega turizma na našem Pohorju, kako bo zanesla ona čast in slavo naših planin in naše neminovne ljubezni do njih v širni tuji svet, tedaj smeš z navdušenjem, z veseljem in ponosom javno povedati, ako si tudi kaj prispeval po svojih močeh k zgradbi »Ribniške koče«.

Dr. Fr. Mišić.

Lepa proslava 10letnice udanja našega kralja v Konjicah

Proslava 10letnice vladanja se je izvršila v našem trgu pod vodstvom občinske uprave s sodelovanjem vseh nacijsko-narodnih društev.

V nedeljo, 16. tm. ob 16. uri so razobesili vsi tržani zastave, kar je bil znak, da se prične tudi v našem trgu proslava. Zvečer so se zbrali Sokoli, gasilci, vsa ferijalna kolonija in mnogoštevilno občinstvo pred gasilnim domom k bakljadi, ki se je nato vršila skozi trg do sreskega načelstva. Preko 100 bakelj in mnogoštevilni lampijončki so se pomikali med navdušenim prepevanjem in vzklikanjem udeležencev spreveda, kakor tudi občinstva raz oken, ki so bila razsvetljena in okrašena. Na konjiški gori so goreli kresovi in metali rakete. Z balkona sreskega načelstva je v prisrčnem nagovoru pozdravil zbrano občinstvo sreski načelnik dr. Karl Trstenjak. Po njegovem nagovoru je sokolski pevski zbor odpel državno himno. Povorka pa je krenila mimo Narodnega doma in deške osnovne šole nazaj pred gasilski dom, kjer je bil razhod.

Dne 17. avgusta se je vršila slovesna maša z zahvalnico v župni cerkvi, katere so se udeležili zastopniki oblastev in narodnih društev, po maši pa se je vršila v okusno dekorirani dvorani Okrajne hranilnice slavnostna seja občinske uprave, kateri so prisostvovali poleg udeležencev cerkvene svečanosti tudi zastopniki tukajšnje cerkvene oblasti.

Župan dr. Jerob Rado je v daljšem, skrbno sestavljenem govoru opisal delo našega kralja za osvoboditev in ujedinjenje Jugoslovancev in njegovo delo v naši narodni državi, pri čemer se je dotaknil najvažnejših in najzanimivejših dogodkov iz delovanja našega modrega vladarja za dobrobit naroda in države. Prisotni so prejeli z navdušenim aplavzom po županu izrečene čestitke in brzojavne udanostne pozdrave našemu kralju.

Proslava je bila vseskozi prisrčna in izvršena v vsej složnosti in dostojnosti.

Za počitniški dom kraljice Marije na Pohorju

Je poklonil ob priliki 10letnice vladanja N. Vel. kralja Aleksandra, odvetnik dr. Milan Gorišek iz Sv. Lenarta 1000 Din, zakar se mu odbor najiskrenejše zahvaljuje. —

Mariborski in dnevni drobiž

Upravne oblasti in maksimiranje cen.

Minister za socialno politiko in narodno zdravstvo je razposlal vsem banškim upravam okrožnico, v kateri jih opozarja, da upravne oblasti nimajo pravice na podlagi odredb zakona o poblijanju draginje življenskih potrebščin ter pravilnika za izvrševanje tega zakona, določevati cene življenskih potrebščin. Upravne oblasti imajo samo pravico do nadzorstva in kontrole prodajalcev življenskih potrebščin ter pravico do prijav političnim oblastvom in sodiščem o prekrških odredb omenjenega zakona.

Slavnost v mariborski kaznilnici.

V mariborski moški kaznilnici se je 16. tm. vršila lepa slovesnost v proslavo desetletnice vladanja kralja Aleksandra I. Po službi božji so se v kaznilniški centrali zbrali vsi obsojenci, da se udeležijo koncerta, ki so jim ga priredili njihovi tovariši pevci in muziki pod vodstvom gda. nadučitelja Cizlija. Program je obsegal 5 moških zborovih točk, 1 deklamacijo in 3 orkestralne točke. G. učitelj Jakac je v slavnostnem govoru razložil obsojencem pomen proslave desetletnega vladanja našega narodnega vladarja. Koncertu so prisostvovali uradniki z družinami. Iz razpoloženja obsojencev je bilo videti, da so bili zelo hvaležni gdu. upravniku, da jim je ob desetletnici kraljevega vladanja dovolil to prijetno sprejembo v njihovem monotonem vsakdanjem življenju in g. nadučitelju Cizliju, ki se je potrudil, da je proslava tako lepo potekla.

Ustanovitev strelske čete v Sv. Rupertu v Slov. goricah.

Sokolska četa v Sv. Rupertu stopa zopet korak naprej. V nedeljo dne 23. t. m. se bo vršil ustanovni občni zbor strelske družine. Bo to nekak odsek čete. Kljub oviram, ki se nam stavljajo iz raznih strani, smo neustrašeni ter stopamo ponosno proti cilju. To vedo tudi naši nasprotniki — in nam je prav! Vabimo vse bratske čete v okolišju k obilni udeležbi! V slozi sila, v srcu pogum, v mislih — domovina! — Zdravo!

Glavna skupščina JUU.

Z odlokom g. ministra prosvete br. 57.564 z dne 11. avgusta je na osnovi § 87. uradniškega zakona odobrena vsem učiteljem (icam), ki so zaposleni izven šole, so administrativni uradniki pri sreskih šolskih nadzornikih ali pri prosvetnih oddelkih, odsotnost od 20. do 28. avgusta, da se morejo udeležiti glavne učiteljske skupščine v Beogradu.

Proslava kraljevega jubileja na meji.

Sv. Duh na Ostrem vrhu, ena najbolj eksponiranih obmejnih postojank, je izredno slovesno proslavil desetletnico vladanja kralja Aleksandra. Kljub dežju so se v nedeljo popoldne zbrali pri Lovcu: Sokoli, Cirilmetodariji, obč. odborniki in predstavniki fin. kontrole ter graničarske posadke. Domači pevski zbor je zapel šopek narodnih pesmi, šol. upravitelj g. Križnič pa je imel kratek in jednat govor, prežet jugoslovenske misli in ljubezni do kralja in domovine. Z markantnimi besedami je očrtal križe in težave krmarja naše države, ki jo vodi preko vseh težav srečni bodočnosti nasproti. Vseh nevenljivih zaslug svojega vladarja se zaveda predvsem narod, ki stoji trdno na braniku naše severne državne meje. Po gromkih vzklilikih kralju, narodu in državi ter petju državne himne se je vršila še skromna zabava, pri kateri je sodelovala domača godba. Tudi meja je manifestirala svojo neomajno zvestobo do narodnega vladarja. —

Zbornica zatrgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

ponovno opozarja tvrdke, ki se obračajo nanjo s prošnjami za izdajo carinskih potrdil, nadalje potrdil glede oprostitve skupnega davka, potrdil za udeležbo na licitacijah, svedočb o poreklu robe, potniških legitimacij itd., da morajo vlagati svoje prošnje odnosno zaprositi za izdajo navedenih potrdil najkasneje do 11. dopoldne, kadar želijo, da se jim potrdila izdajo že istega dne. Ta potrdila morejo potem dvigniti že ob 5. popoldne v zborniščem ekspeditu. Potrdila, za katerih izdajo bi tvrdke prošile po 11. uri dopoldne, more zbornica izdati šele naslednji dan. —

Tragična smrt otroka v Studencih.

V teku 8 mesecev je nesrečna usoda že drugič posegla v družino g. inž. Ferenza v Studencih ter mu v tem kratkem času tragično ugrabila oba otroka. Lani baš na božični večer se je mlajši deček nesrečno zapeljal s sankami po dravskem obrežju naravnost v reko, kjer se je notranje tako poškodoval, da je kmalu umrl na veliko žalost cele družine. Ostal jim je še šletni sinček Maks, odličen učenec deške osnovne šole, ki je obetal postati izreden tehnik. Saj je kot učenček 2. in 3. razreda vedno fantaziral le o strojih, jih sestavljal in razstavljaj, risal, modeliral itd. Bil je priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Nesreča je hotela, da se je pretekli teden neznanstveni ranici na nogi pridružilo zastrupljenje krvi. Niti takojšen prevoz v graško bolnico ni mogel pomagati. Včeraj so ga pripeljali mrtvega v Studence, kjer se bo vršil pogreb v četrtek ob 16. uri. Vse prebivalstvo sočutvuje z družino, ki jo je nesrečno naključje že drugič tako tragično prizadelo. —

Smrtna kosa.

Včeraj je umrla v Mariboru v nežni starosti 16 mesecev Nevenka Paternost. Pogreb se bo vršil v četrtek, 20. tm. ob 3. popoldan. Blag ji spomin, žalujočim naše sožalje! —

Fram.

Tombola, ki jo je priredilo Olepševalno in tujsko-prometno društvo dne 9. tm., se je jako dobro obnesla. Prijetna dolžnost nas toraj opominja, da se najlepše zahvalimo vsem blagim darovalcem mno goterih dobitkov, nežnim razpečevalkam kakor tudi prodajalcem kart in sploh vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli do sijajnega uspeha. — Odbor.

Nepoštena kuharica

je 32letna Remer Ana, doma iz Št. Janža na Dravskem polju, ki je služila do aretacije v kavarni »Evropi«. Pred kakimi 14 dnevi je namreč opazila njena gospodinja, soproga kavarnarja gospa Cilika Kokot, da ji je bilo ukradenih iz zaklenjene spalnice v pritličju iz odprte omare 200 dinarjev in 20 avstrijskih šilingov. Tat pa je pustil ostalo večjo vsoto denarja, ki je bila poleg ukradenih bankovcev, nedotaknjeno. Pri pregledovanju omare je opazila naslednji dan, da se je tat zopet oglašil in odnesel 20 avstrijskih šilingov ter prebrskal omaro. Gospa Kokotova je takoj sumila, da je moral tatvino izvršiti samo kdo od poslov. Sum je padel kmalu na kuharico Ano Remerjevo. Zaradi tega jo je pričela Kokotova opazovati ter jo v resnici zasačila včeraj ob 23. uri, ko je prišla v spalnico, kako brklja po omari. Prijela jo je takoj trdo ter jo obdolžila tatvine in poklicala stražnika. Med tem je pričela Remerjeva jokati in jo prositi, naj ji odpusti, češ da bo poravnala škodo. Na policiji je tatvino tajila ter opravičevala svoj poset v spalnici s tem, da si je nabavila včeraj v neki trgovini na Aleksandrovi cesti ponarejeni ključ, s katerim je odprla spalnico v namenu, da poišče svojo poselsko knjižico, ker je hotela nepazeno zapustiti službo, s katero ni bila zadovoljna.

Krščene podgane

so obiskale ponoči klet ravnatelja davčnega urada, g. Ferda Kocuvana v Gregorčičevi ulici št. 4. Odnesele so s seboj večje število klobas in prekajenega mesa, vložene v zaseko. Uvedena je preiskava. —

Papriko so obirale.

Davi ob 5. sta ustavila železničarja Hrastelj Franjo in Jevčnik Franc na Tržaški cesti dve ženski, ki sta prišli s precej sumljivim obnašanjem iz vrta splošne bolnice ter nosili s seboj težke košare. Bili sta to ločena žena Marija Vernik, 57 let stara iz sv. Martina pri Slovenjgradcu, perica brez stalnega bivališča in 30 letna Marija Nemec. Obe sta se včeraj popoldan zmenili, da boste šli krast zelenjavo na vrt splošne bolnice. V ta namen sta prenočili na vrtu ter pričeli obirati ob svitu zelenjavo. Nabrali sta 15 kg paprike, 20 kg paradižnikov, eno košaro salate in sveženj nagelnov, lilij in aster. S plenom sta hoteli na trg. Poklicani stražnik je Veroniko aretiraj, dočim je Nemcova dobežnila. —

Iz počitniške kolonije na Pohorju

Gojenci druge kolonije se vračajo. Tudi ta skupina se je nad vse pričakovanje dobro vživela po predpisanem redu življenja. Razun nekaj slučajev angine in nekaj svojeglavnih zobov, katere so si dali odstraniti, ni imel zdravnik med dečki nikakega posla. Deklice pa so bile manj odporne. Vendar je med njimi vladalo neugnano razpoloženje med igro in med jedjo. Do vseh okoliških hribov se je slišalo njihovo veselo razgrajanje ali pa ubrano petje. Med njimi in nadzorstvom je vladala ljubka domačnost, morda boljše, kot so je nekatere deležne doma. O tem pričate naslednji dve pesmici, zloženi od Minice, Nade in Ilze, katero so pele po napevu: »Moj očka ima...«

Danici

Danca naša dobra je,
oj, kokca mala, luštna je.
Za svoje pipike skrbi,
da k'tere zadaj ne pustj.

Oj, gospodična Danica
je naša druga mamica,
in kruha reže nam, deli
in nanj namaže nam strdi.

V vrsto se postavimo
in se med tem prerivamo,
pa kokca mala zakriči,
da vse utihne in molči:

»Al' boste dale mir al' ne,
oj, ve poredne deklce,
grdobe grde, bejž'te vstran,
al' pa kruha vam ne dam.«

Saj dolgo smo jezile Vas,
pa hitro je potekel čas,
oj, z bogom, z bogom Danca Vi,
že v Maribor se nam mudi.

Lojzki

Imamo gospodično, ji Lojzki je ime,
nad vse jo me ljubimo, ker nam prav
dobra je.

Ko ura šesta bije, takrat pokliče nas:
»Otroci, le vstanite, saj skrajni je že čas!«

Ko gremo k telovadbi in prej umivat se,
takrat še-le veselje, oj, pravo se prične.

Potem pa gremo v šumo nabirat bo-
rovnic;
napolnimo želodčke, da volje ni nam nič.

Popoldne pa v barako kar vsem se nam
mudi,
in vsaka v svoji postlji počenja vse
stvari.

Ce konca ni kravalu, že doktor prihiti,
potrka nam na vrata: »Oj tiho, tiho vi!«

Kak' hitro so minuli oj, štirje tedni ti,
v nedeljo že hitimo v naročje mamic!

Tudi odhajajočemu zdravniku so priredili veličastno slovo. Mala Tatjana je imela originalen nagovor in mu izročila velikanski šopek — borovnic, družba pa mu je zapela po napevu »Dva nesrečna Italijana —« sledečo pesemco zgoraj navedenih avtorjev:

Gospodu doktorju.

Na Pohorju je doktor, mu Luka je ime,
na nosu 'ma očala, da kuka skozi nie.

Ko mi smo gor prišli, nas vse preiskal je,
v usta nam pogledal, srca poslušal je.

Da tol'k je luštn doktor, oj, s tistimi očali,
nismo tega vedeli in vsi smo se ga bali.

Naučil nas ping-pong igrati, zraven še
kroké,

in prišel z nami se igrat', da blo je
luštno, hej!

A prišel šmentan kontumac je, ki ni
vsakdanji špas,

v roke vzel je čopič mal in nas poštolal
v vrat.

Do zdaj imel je brke, a danes, čudo, glej!
ko prišle nazaj domov smo, jih nič več
ni imel.

Ko on se je raziral, se v špegu je oziral,
v zrcelal je, o jejl' za pet let mlajš' od
prej.

A prišel dan slovesa, mé se poslavljamo,
v Vaš spomin to pesmico zapele danes
smo.

Vsak dan napravijo krajše izprehode v gozd, kjer ostanejo pri nabiranju borovnic po cele ure. V kratkih presledkih se vrstijo za zajutrkom mala južina, obed, počitek, zopet južina, sprehod in nato večerja. Hrana je obilna, tečna in raznovrstna. Zato kaže vasa vsak teden malo več. Ob nedeljah pa se priredijo celodnevni izleti. Poleg obilnega mrzlega prigrizka si kuhajo čaj in med igro in počivanjem poteče čas. Prepevajoč se vračajo v skupinah med vihrajočimi zastavami nazaj od vseh izletnih točk in pripovedujejo o vseh mogočih dogodkih. Nič ni opaziti utrujenosti; brzo posedejo ob mizah in okusna večerja jim gre vidno v slast. Skrbno nadzorstvo zapovedi nato večerno umivanje in kmalu se poleže hrup nad kolonijo, mir zavladava v spalnicah in angelj miru jih zaziblje v sladke sanje. Ob pondelkih pa je zopet vse mirno, zdravo in veselo. To pa je tudi vse, kar smo hoteli doseči z nedeljskimi izprehodi. Zato tudi nimajo stariši prav nobenega povoda do razburjanja, če smo posegli po skrajnem sredstvu, da preprečimo obiske.

In dečki? O teh je pa s par besedami vse povedano. Trenirajo se v teku, zoganju in pa solnčilo se. Kadar ne jedo ali pa ne spijo, je večina njih v sosedovem gozdu in tam žive v svojevrstnih šotorih pravo indijansko življenje; igrajo se pri studenčku, skrivajo se ali lovijo, da jim gre potem južina strašno v slast. Kos za kosom namazanega kruha izginja in pokrepčani se vračajo zopet nazaj k svojemu prejšnjemu počenjanju. Parkrat so si znosili velikanske kresove. Najlepšega pa so postavili pretečeno soboto. Po večerji se je zbralo vse, kar leže in gre, pred velikanskim kupom suhega dračja. Mladina poleže po travi, povabljenim gostom pa so dečki prinesli klop. Zakrešejo se iskre, plamenčki ožive, rastejo, se zvijajo vedno više in više. Kmalu se trgajo velikanski zublji v nebo, izginjajo in se zopet poganjajo. Deča zapoje: »Zabučale gore.« »Kje so tiste stezice« in pa spredaj omenjene izvirne pesmi. Zamaknjeni smo zrlji v ogenj, spomini na prošle čase se porajajo. S pojemaiočim kresom nastaja tišina. Vsa množina kot ena sama slovanska družina se zamisli. Zadnji večer preživljamo! Domu nas vlečejo nežne sponse, a slovo od kolonije je težko, pa bitj mora tudi to. Zadnjič smo si segli v roke in si voščili lahko noč.

Minister — kaznjenec

Že dalje časa se nahaja v veliki kaznilnici Santa Fe v Novi Mehiki priletni kaznjenec, ki nosi jetniško številko 6691. Pod to številko prebija svojo kazen še do zadnjih let ugledni državljani države Nova Mehika, ki je opravljal celo ministrske funkcije. Igra usode je hotela, da je bil baš ta današnji kaznjenec pred leti član zakonodajnega sveta, ki je predlagal, da naj se zgradi kaznilnica, v kateri sedi sedaj sam. Kaznjenec št. 6691 je bivši notranji minister Albert Fal, ki je ponemveril nad 100.000 dolarjev državnega denarja ter sprejemal bogate podkupnine za intervencije. Fal je bil prepeljan z rešilnim avtomobilom v bolnico, ker je opasno bolan. Kljub temu pa se ni upalo sodišče odložiti kazni, ker je ameriška javnost že itak zelo razburjena zaradi prakse zločincev, ki se odtegujejo odsluženju kazni na ta način, da predlagajo sodišču zdravniška spričevala sicer ugodnih zdravnikov. Zanimivo je, da je bil Fal obsojen na kazen že pred desetimi leti ter se mu je posrečilo vse do nedavna ohraniti svoj ministrski položaj in odlagati odslužitev kazni, kar dokazuje, da je mogoče v Ameriki doseči za denar skoro res vse.

Materni jezik.

»Zakaj nazivamo svoj jezik materni jezik?«

»Zato, ker očetje sploh nimajo nobene besede.«

Razlika.

»Jaz ljubim in sem tudi ljubjen.«

»Zakaj pa si potem tako žalosten?«

»Ker ni ena in ista.«

Milijoni in zdravje

Ob obali jezera Ontario se nahaja luksuzno urejeni sanatorij za živčno bolne. Njegovi pacienti so sami milijonarji, ki so v svojem boju za dolarje izgubili duševno zdravje. Okolica sanatorija je naravnost čarobna in bolniki imajo za razvedrilo na razpolago vse, kar jim poželj srce. Glavno poslojje je obdano od divnega parka, v katerem je vse polno malih paviljonov. V vsakemu paviljonu je samo po eden bolnik.

V enem od teh paviljonov stanuje že tri leta John Baunion, o katerem se sedaj silno mnogo govori v Ameriki. Baunion je sin siromašnih staršev iz Newyorka. Komaj je dorastel, je že pobegnil od doma in se vozil kot slepi potnik na vseh mogočih progah Zedinjenih držav, iskajoč zasluzka. Bil je nekaj časa kopač zlata, delavec na farmah, sluga, prodajalec listov itd. Nikdar pa ni mogel priti do zelene vejice. Amerika je med tem stopila v vojno in ž njo vred se je tudi Baunionu nasmejala sreča. Izumil je namreč neko tekočino za izboljšanje vzdržljivosti podplatov in je svoj izum patentiral. Ameriška armada je kupila cel vagon te njegove tekočine in ko je bil sklenjen mir, je bil Baunion že večkratni milijonar.

A za njega je bil to šele začetek. Vrgel se je potem na borzno spekulacijo z žitom, bakrom in cinkom. Uspeh ni izostal in je Baunion kmalu povečal svoje premoženje na 15 milijonov. Toda mrzlični pohlep po dolarjih mu je polagoma uničil zdravje, posebno živce. Prišel je bolehati na maniji in zdravniki so se odločili, da ga internirajo v sanatoriju ob obali Ontarijskega jezera.

Začetkom l. 1928 je prišel v sanatorij in kmalu nato so se pokazale ugodne posledice. Mir in stalna zdravniška nega sta vplivala nanj naravnost čudovito. Pred meseci se je počutil že popolnoma zdravega in je prišil zdravniku, da ga odpusti iz sanatorija. Ta pa mu je na njegovo veliko začudenje odgovoril: »Počakajte, vi še niste zdravi in morate ostati še pri nas.« Ogorčen nad takim omejevanjem svobode je Baunion poklical svojega odvetnika, toda tudi ta ni mogel nič opraviti. Baunion je nato vložil tožbo proti sanatoriju in je v njej navedel, da ga zdravniki samo zato ne izpuste iz sanatorija, ker so letno zaslužili od njega 200.000 dolarjev. Tako bogatih bolnikov da zdravniki ne puste radi iz bolnice. Kot dokaz, da je popolnoma zdrav, je izjavil, da je za časa svojega bivanja v sanatoriju potom nekega svojega zaupnika zaslužil dva milijona dolarjev. Predložil je sodišču tudi vso korespondenco in račune, iz katerih se jasno vidi, da je popolnoma normalen človek. Toda glavni zdravnik je izjavil, da je Baunionovo zdravje samo dozdevno in da se bo njegovo stanje poslabšalo, čim pride iz sanatorija. Avtoriteta zdravnika je zmaga la in Baunion mora tako še dalje ostati v sanatoriju. Vsa ameriška javnost se bavi s tem slučajem in listi odločno protestirajo proti takemu postopanju s svobodnim državljanom Amerike.

Hči vohunke Mate Hari

Francoska politična policija je aretirala mlado damo, ki jo je osumila, da vohuni na vzhodni francoski meji. Aretirana dama je prvotno navedla kot svoje ime Olga Ostrogorova, pozneje pa je izjavila, da je hčerka med vojno ustreljene vohunke Mate-Hari, o kateri se je že toliko pisalo. Med drugim je izjavila, da ima neko pisno svoje ustreljene matere, v katerem ta zagotavlja, da ni nikoli vohunila v prid Nemčije. Obenem naroča Mata-Hari v pismu svoji hčerki, naj jo rehabilitira ter izposluje revizijo procesa, na katerem je bila obsojena na smrt. Vsekakor pa je dozdevna hčerka Mate Hari na precej čuden način pričela izpolnjevati posiednjo željo svoje matere s tem, da se je sama posvetila vohunstvu.

Nova brzometna puška.

Nemški inženjer Gerlich je izumil nov sistem brzometke, ki pomenja pravi prevrat v puškarski industriji. Kroglja bo letela iz nove puške s trikrat večjo brzino, kakor pri dosedanjih ter bo imela dvakrat večjo probodno moč. Vodstvo nemške državne brambe je že stopilo v razgovore z inženjerjem Gerlichom, ker si hoče osigurati ta izum za nemško državno brambo.

Sport

Graški SK Hakoah v Mariboru.

V soboto dne 22. t. m. in nedeljo dne 23. t. m. gostuje v Mariboru znani graški sportni klub Hakoah ter bo odigral dve tekmi in sicer v soboto proti ISSK Mariboru in v nedeljo proti SK Rapidu. Razen tega bo gostoval GAK v soboto in nedeljo proti SK Železničarju, tako da bomo imeli v Mariboru naenkrat kar štiri mednarodne tekme.

GAK:Železničar.

Da se primerno pripravi za predstoječo podsavezno prvenstvo, ki bo od sedaj naprej stavilo večje zahteve na naša dva domača kluba, je povabil SK Železničar za soboto 22. t. m. in nedeljo 23. t. m. moštvo, čigar glas je šel daleč preko mej Avstrije, in ki je zastopal barve svojega mesta uspešno celo na drugih kontinentih. Je to amaterski prvak Gradca, moštvo graškega Atletikkluba. Treba se je samo spominjati sijajnih zmag za zadnji turneji v Nemčiji, rezultata proti prvaku Avstriji Vienni 1:1 in gladke zmage nad BAC 4:2. V Mariboru nastopi GAK v svoji kompletni postavi s svojimi renomiranimi imeni kakor Gaber, Ptaček, Wicher, dr. Reinthaler itd. Tekme bodo oba dni ob 17. uri in sicer v nedeljo na igrišču Maribora, za soboto igrišče še ni določeno. Sodnika Bergant in Jančič.

Jugoslavija:Avstrija.

V Porečah se vrši mednarodni teniški turnir Jugoslavija:Avstrija. Stanje po drugem kolu je 2:1 za Jugoslavijo. Schäfer je premagal Avstrijca Eifermana, medtem ko je drugi zastopnik Jugoslavije Kukuljevič izgubil proti Matejki. Včeraj pa sta zmagala Schäfer-Kukuljevič nad parom Kinzel-Haberl s 6:8, 8:6, 6:4 in 6:0.

Lahkoatletski miting v Mariboru.

SSK Maraton prireja 20. septembra lahkoatletski miting. Na sporedu samo discipline metov in skokov. Tekmovanje v skokih velja za prvenstvo Maribora; pravak postane, kdor doseže največje število točk v vseh petih disciplinah skokov. Prijava brez prijavnine je poslata do 13. septembra na SSK Maraton, Maribor. Tekmovanja se vrše po pravilih IJLAS.

Slovenci na lahkoatletskem mitingu v Celovcu.

V soboto in nedeljo je priredil KAC (Celovec) mednarodni miting, v čegar okvirju se je vršil vsakoletni dvomatch KAC:Primorje (Ljubljana). Tekom tekmovanja je bilo postavljenih več slovenskih in avstrijskih rekordov. Na dvomatchu je zmagał KAC s 54:34.

Nova nogometna pravila.

katera je sprejel zadnji kongres FIFE, stopijo v veljavo pri nas s 1. septembrom. Po novih pravilih sme vratar nositi žogo štiri korake in ne tri, kakor je bilo dosedaj. Tudi za napačno metanje auta ni več kazenski strél, temveč mečo ponovno aut nasprotna stranka.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Hoče

bo imelo v nedeljo 23. avgusta v svojem domu telovadni nastop, združen s proslavo desetletnice obstoja in desetletnice vladanja Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Začetek ob 15. uri. Po nastopu bo veselica. Vljudno vabimo cenj. občinstvo in br. društva, da se prireditve v čim večjem številu udeležijo.

Deveti krematorij na Češkoslovaškem.

V prvih dneh novembra bodo svečano otvorili v Pragi deveti krematorij, na Češkoslovaškem, ki ga je zgradil praški mestni pogrebni zavod. V novem krematoriju, ki je najbolj moderno opremljen, je posebno krasna 16 metrov visoka dvorana, ki pokriva 400 kvadratnih metrov. Manjša, 100 kvadratnih metrov velika dvorana, pa je namenjena za izpostavljanje krst, kjer bodo lahko namestili več desetlin krst. V krematoriju so štiri peči. V časnem praškem krematoriju so vpe pelili od 31. novembra pa doslej 18.441 trupel, v reichenberškem pa od 1918 do danes 6.388 oseb.

M. Zevacovi

V senci jezuita

Zgodovinski roman

185

»Kam gremo, gospod?« je vprašal v tem trenutku oficir, ki je korakal na čelu svojih dvajsetih arkebuzirjev.

»V ulico Fago gremo,« je odvrnil kapitan.

A takoj se je skesal tega odgovora.

»Nemara nam je izvršiti kako aretacijo? ... je nadaljeval oficir.

»Da, tako ... aretacijo v neki krčmi, ako se spominjam prav ...«

»V kateri? V ulici Fago je dovolj krčem, ako se spominjam prav.«

»Ah, dvojce krčem ...«

»Kajpak, gospod ... krčma pri »Velikem, cesarju Karlu« in krčma pri »Zlatem solncu.«

»Zlatem solncu.«

»Potem, gospod, pojdemo k »Zlatemu solncu!« je dejal Mongomeri, ki ga je navdehnila nenadna misel.

In z nenaravnim glasom je dodal:

»Veliki cesar Karel« ni krčma: to je beznica najnižje vrste — oseba, ki jo moramo aretirati pa je odlična.«

»Ali bi smel vedeti, za kako stvar gre? ...«

»Državna tajnost!« je odgovoril gardni kapitan.

Oficir se je naklonil.

Dospeli so v ulico Fago; na Mongomerijevo znamenje se je ustavila mala četa pred krčmo pri »Zlatem solncu«, ki je bila v resnici zelo spodobna, ako si jo primerjal z njeno sosedo.

Mongomeri je stopil v veliko izbo.

Oficir je zastavil s svojimi vojaki vse izhode; nato se je vrnil h kapitanu, pred katerim sta se tresla krčmar in njegova žena, klanjaje se do tal.

»Gospod,« je dejal Mongomeri oficirju, »dajte si odpreti vrata vseh sob te gostilne in privedite pred mene vse ljudi, ki jih najdete po sobah.«

Brez besedice ugovora je hitel krčmar kazati oficirju pot.

Dvajset minut nato je bilo zbranih pred gardnim kapitanom vseh pet ali šest popotnikov, ki so se nahajali v krčmi.

Mongomeri je namršil obrvi in napravil sila strog obraz.

Popotniki so bili blede in so se spogledavali trepetaje.

Niti eden se ni upal ugovarjati nasilju, ki se je godilo nad njimi, zakaj takrat kakor danes je vzbujal pogled na »gospoko« instinktivno grozo, celo v ljudeh, ki so se zavedali, da niso krivi nikakega zločina. Toda — ali ve človek sploh kdaj, ali ni storil strašnega zločina v očeh državne oblasti s tem, da je povedal, kar misli, ali da je ogledal po strani kako visoko osebo?

In zato so se tresli popotniki kakor šiba na vodi, čeprav so se čutili nedolžne; Mongomeri pa si jih je ogledal po vrsti, ne da bi jih spoznal vredne besedice.

Nazadnje pa je izrekel kapitan besede, ki jih je pozdravil oddih vsesplošnega olajšanja:

»Osebe, ki jih iščemo, ni med temi ljudmi! ...«

In obrnil se je h krčmarju.

»Ali niste videli zadnje tri dni mladega popotnika, starega kakih trideset let, z rumenimi brki in lasmi, v vijoličastem jopiču in z belim peresom na baretu?«

»Ne, vaša svetlost,« je odgovoril krčmar, kriveč se do tal. »Takšen popotnik se ni nikoli pokazal v moji krčmi. Sicer pa Vaša svetlost lahko povpraša: »Zlato solnce« je na dobrem glasu, in ...«

»Že prav, že prav krčmar!« ga je prekinil Mongomeri osorno. »Vsekakor si zapomnite, da pazimo na vas, in vedite, da se drugič ne izmuznete tako poceni!«

Ves pobit je dvignil krčmar svojo čepico in kriknil z zadavljnim glasom:

»Živel kralj!«

Oficir pa je zbral svoje vojake in kmalu se je oddaljila vsa mala četa, v veliko zadovoljstvo popotnikov, zlasti pa tudi nesrečnega krčmarja, čigar gostje so vzeli svoje cule in zbežali iz hiše, kjer je moral človek prenašati takšna vznemirjenja.

Vrnivši se v Fontenbloški grad, se je Mongomeri predstavil kralju v spremstvu oficirja, ki je bil z njim na pohodu.

»Sir,« je dejal, »natanko smo preiskali vso krčmo, toda osebe, ki mi jo je bilo zaznamovalo Vaše Veličanstvo, nismo našli!«

»Nesreča me preganja!« je rekel kralj s trpkim glasom.

In ne da bi silil dalje, je odslovil z mahanjem roke kapitana in oficirja, ki se je čutil sam pri sebi, zakaj ga je privedel Mongomeri h kralju, kakor da potrebuje njegovega pričevanja.

»Uhi!« si je mislil Mongomeri, »čas je, da se odpravi stari kralj k svojim slavnim prednikom! Zdaj pa res že ni več živeti na njegovem dvoru!«

In dejal je oficirju:

»Videli ste sami, gospod, da smo ravnali natanko po kraljevih ukazih! In vendar ste ga slišali na lastna ušesa, da se pritožuje! Ah, gospod, ne postanite nikdar gardni kapitan Njegovega Veličanstva, ako ljubite pokojno življenje! ...«

Toda kralj se ni razjezil nad tem novim neuspehom, kakor se je bal Mongomeri.

Zaglobljen je bil v svoje misli, ki so vse stremile proti Žileti, in v pismo, ki mu ga je bila izročila Diana Poatješka. Glasilo se je takole:

»Bodite jutri zvečer ob enajstih pred malimi parkovimi vrati.«

»Jutri zvečer,« je zamrmral kralj, »to pomeni noč, ako je bilo pismo izgubljeno sinoči, kar se zdi najverjetnejše. In podpisano je od prijateljice Žilete ... Kdo utegne biti ta Žiletina prijateljica ... In zakaj je pisala vitez De Ragastanu? ... Kaj snuje spet zoper mene?«

Celo uro je premišljal kralj o tem čudnem pismu. Nato pa je zdajci ukazal svojemu komorniku, naj gre in poišče Sansaka.

Gotovo se je bil odločil o nečem.

V tem trenutku je kralj že čutil, kako kroži po njegovih žilah nenavadna jakost. Bila je pijača, ki je učinkovala z mogočno silo.

Tista doba, polna katastrof in polna teme, nasličen z mrakom, trgajočim se zdaj pa zdaj z jakimi biiski, je bila glede lečilne umetnosti še v otroških povojih; toda v umetnosti zastrupljanja je bila last-

nica skrivnosti, ki so dandanes izgubljene na vekomaj.

Kemija je bila nepoznana, ustvarjala jo je alkemija in jo dvigala iz porodne postelje.

Egipčanke, uboge nevedne ciganke so podedovale in gojile znanost ljubavnih pijač, ki je zapadla poslednjemu globokemu pozabljenju.

Bolezni ozdraviti niso znali. Znali pa so zdražiti s sugestivnimi manevri in smrtonosnimi napoji čute ljudi, ki so hoteli pred vsem zlorabiti življenske sile, ne meneč se, ali umro zato temprej.

In tisto, kar je bil izpil Franc I., je bila pravcata ljubavna pijača — pijača strupenega pomlajenja.

Začenjal je čutiti njene učinke.

Strašna utrujenost krize je bila izginila popolnoma. Čutil se je razpoloženega, pripravljenega k boju — bodisi kakršenkoli!

Vrnila se mu je bila barva polti.

In njegove oči, dasi niso bile izgubile zlovesčji blesk, so se svetile, kakor da se je pomladil v resnici za mnogo let.

Sansak, ki ga je bil naročil k sebi, je došel in vzkliknil od radosti presenečenja.

»Smrt božja! Zdi se, da vstaja Vaše Veličanstvo od mrtvih!« je dejal nehote.

»Od mrtvih vstaja — to je prava beseda,« je rekel kralj.

In brez trpkosti se je nasmehnil.

Trenutna čilost, ki jo je čutil v sebi, in dobrotje, ki ga je obhajalo, mu res ni dalo misliti, da bi bilo to obnovenje moči le prevara.

Brezmeina nada mu je polnila prsi.

Čuteč se tako močnega, je začenjal verjeti, da naposled res premaga svoje zlo.

»Pojdi z mano,« je velel Sansaku, »rad bi se nasopil čistega zraka; tako lepo jutro imamo danes. Ali hočeš, da greva na izprehod proti bazarju?«

»Slušam ukaze Vašega Veličanstva.«

»Da; ampak, da bi nama kdo sledil, ne maram. Razstroji vsem, da hočem biti sam s seboj.«

Nato je stopil Franc I. v predsobo in salone, natlačene dvorjanov.

Pozdravilo ga je šumno klicanje:

»Živel kralj!«

Bareti so zleteli v zrak. Po vseh sobanah se je dvignil hrup navdušenja.

»Ali sem jim delal nemara krivico,« si je mislil Franc I., že ves pripravljen prepričati se o odkritosrčnosti veselja in vdanosti, ki se je čitala v vseh obrazih.

In šel je med skupinami, deleč usmeve in prijazne besede, dočim je Sansak ponavljal Mongomeriju, da hoče biti kralj sam na svojem izprehodu.

Prijetna svežost je vladala po neizmernem samotnem parku, odevajočim se z nežno mladim zelenjem in polnim prvega petja ptic.

Franc I. je stopal molče v spremstvu Sansakove, ki je spoštoval njegovo sanjarijo.

Dospel je do bazarja; toda ni se ustavil pri njem, kakor včasih, kadar je metal krapom drobtinice kruha.

Nadaljeval je svojo pot, sopeč na vsa pljuča, in izkušaje si potrditi s silnimi kretnjami, da je živ, ves živ in ves oddaljen od smrti.

(Dalje prih.)

Solske torbice,

aktivke, nahrbtnike, gamaše, kovčke, itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 2370

Hiša v dobrem stanju

z lepim vrtom na prodaj. Studenci pri Mariboru, Krpanova ul. 18. 2395

Kupim stare obleke,

čevlje, perilo in drugo. Starinarna, Veitrinjska ul. 24. 2397

Marljivo dekle

z znanjem slovenščine in nemščine sprejme cvetličarna Weller, Maribor, Gosposka ul. 26. 2396

Ceneno na prodaj

velik stavbeni prostor, lepa lega, od 500 m² naprej, na periferiji mesta. — Vprašati J. Uhler, Pobrežje, Nasipna ul. 42 ali pri g. geometru Götzl-u, Aleksandrova cesta 63. 2194

Več abonentov

sprejemem na dobro domačo hrano. — Studenci pri Mariboru, Aleks. cesta 17. 2399

Kupim hišo

s trgovskim lokalom na prometnem prostoru, najraje v predmestju Maribora. Cenjene ponudbe z opisom hiše in navedbo cene pod »B. B.«, poslati na upravo lista. 2398

Domače kekse

lastnega izdelka, kakor tudi suhor, v najboljši kvaliteti, dnevno sveže blago, samo po Din 20 za kg priporoča: Par-na pekarna — Josip Čebokli, Glavni trg 9, poleg restavracije Tscheligi. 2384

Učenca

za torbarsko in sedlarsko stroko sprejme Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 2371

Solske torbice,

aktivke, kovčke, preobleke, damske torbice, nahrtnike, pasove, listnice itd. v veliki izbiri in po najnižjih cenah v novo odprti torbarski delavnici. Sprejema tudi popravila. Josip Karlo, Kopališka ul. 2. Scherbaumov paviljon. 2287

Sobo opremljeno,

čisto, z električno lučjo, v centru, takoj oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 2394

Dobrodošlo delikatesno trgovino

in gostilno oddam s 1. septembrom. Naslov v upravi »Večernika«. 2385

Rabljeni avto in moto gumi piščice

kupuje v vsaki količini mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ul. 14. 1566

Sobo in črkoslikanje,

vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

Sanatorij v Mariboru

Gosposka ul. 49. Telefon 2358. Lastnik in vodja: primarij dr. Cernič, specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmodernejši urejen za operacije in opremljen z zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlapelosti čreves; diatermijo za električno pregrevanje in električno izžigavanje; žarnico »hala« za revmatična in druga boleča vnetja; »enterocleaner« jem za notranje črevesne kopeli pri zaprtju, napihovanju in za splošni telesni podvig. Dnevna oskrba prvi razred Din 120.-, drugi razred 80.-, tretji razred, 60.-.

Spomnite se CMD!

Starši!

Začetek šole je tu!

Ne pozabite, da dobite vse šolske knjige in šolske potrebščine najboljše in najceneje pri

Tiskovni zadrugi, Maribor

Aleksandrova cesta 13